

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., po jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se za 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Letošnji proračun v državnem zboru.

I.

—o.— Glavna debata o državnem proračunu za 1884. leto v državni naši zbornici pojema, in strašne prikazni, ki so divje plesale te dni okolo monumentalne stavbe na Dunaji, preminole bodo vsak hip! Bili so to strahovi, s katerimi hoteli so nemško-liberalni čarovniki na državno-zborske levice sedanjo avstrijsko vladu in njene ministre zapoditi v beg in vso mislečo Avstrijo vreči v trepetanje! Ali možjé, ki sedijo na ministerskih blazinah, poznajo dobro te nemške politične spiritiste, in kakor druga leta osorej tudi letos leglo jim je smehljanje okrog srca, videčim, s kolikšno resnobo so ti čarovniki čarali in čarali duhove, ki nikakor neso prebivali v živem človeku in nikakor neso mamili nobenih pravilno in avstrijsko ustvarjenih možganov! Grofa Taaffeja kabinet stoji trdno, kakor je stal, in viharji njegovi nasprotniki morajo si sami obstati, da se po hudej uri, ki so jo oni v letošnji budgetni debati razlili po ministerskih glavah, le še lepše nebo razpenje nad kabineto! Ali tudi drugi avstrijski svet je mej bobnečimi govori nemških srditežev upravljal mirno vsakdanja svoja dela in mari mu ni bilo niti zlate pene na izustilih najboljših levičarskih govornikov, nemške fraze in dialektike, katerima se je druga leta mimogredé posvetilo nekoliko pozornih trenutkov! Ostalo je vse pri starem!

Ostalo je vse pri starem! Najhujše pri tem pa je to, da bojno to polje za državo avstrijsko in njene državljane ni rodilo nijednega klasú pšenice in da vse tožbe, ki smo jih te dni čuli od nemško-liberalne stranke, vsi njeni napadi na sedanjo vladu neso v stanu odpraviti primankljaja v državnem gospodarstvu, ublažiti narodno valovanje, ustvariti zdravo in pravredno socijalno življenje v prelubej avstrijske domovini! Čemu to vpitje, čemu ta potrata zatega časa? — povprašuje, se vzdiguje čudi avstrijski davkovec, resen domoljub zlasti te dni.

Gospodje, ki sedaj na državne zbornice levice iz državno-gospodarskega primankljaja kujejo in brusijo britke meče proti ministerstvu, ti gospodje pač najbolje vedó, kakšna so pota, po katerih vlačili so njega dni državno imovino, ki so jo pa konečno vso obtolčeno izročiti morali sedanji vladi, katera

jo je, se ve da „sme beneficio inventarii“, v svojo upravo tudi vzprejeti morala. Vedeti bi morali, da so za njihove vlade, ko je njihovemu razumu za financije bilo odprto vse, na ponudbo vse, da so tedaj državi na život sedali ogromni dolgovi, pod katerimi še dandanes bolna ječi! Utegnili bi znati, kako nerada in počasi priteka državnemu zakladu nova hrana, kako so pač oni sami državi ucepili premnogo nepotreb, a kako malo jih je bilo skrb, državi pripraviti potrebnih dohodkov. In kako se je gospodarilo z državnimi denarji, kakšnim muham so nemški liberalci ustrezali s kmetovim davkom! Ilustracija nam stopa pred oči, katero je óne dni znana pravda na Dunaji proti dru. Neminaru, bivšemu profesorju na vseučilišču v Inomostu, vrgla na dan! Dr. Stremayr, v Slovencev spomine s posebnimi črkami zapisani nekdanji minister nauka in bogočastja, poslal je ljubljenca svojega dra. Neminara kot družega profesorja za rudninoznanstvo na vseučilišče v Inomost, četudi ga ni bilo potreba čisto nič. Novi profesor je državo stal vsako leto 1600 gld., a mnoge vsote šle so za povečane zbirke in kabinete za rudninoznanstvo, ker jih je dr. Neminar imeti hotel. Govorilo se je povsodi, se ve da na tihem, kako je naučno ministerstvo za Stremayrove dobe tekalo, da ustreže vsakej želji mladega moža dr. Neminara! Slušatelj in učencev je Stremayrov ljubljenc na vseučilišču začetkom imel troje, a dva izmed teh treh sta kmalu Inomost ostavila, tretji ostali pa je bil tak, kakor gospod profesor, jeden za družega se brigala nest. Najedenkrat gospod profesor pride še ob tega učenca. Potreba je torej bila, dra. Neminara kot družega profesorja na gorko posaditi in izpolniti mu vsako željo! Tako je bilo to gospodarstvo!

Avstrijske finance pa so od nekaj svojim oskrbnikom tako nevhvaležne, da puščajo duri na široko odprte vsakemu, komur se ljubi planiti po njihovih oskrbnikih! Vsaka opozicija avstrijske vlade ima že zbog kroničnega primanjkljaja v državnem gospodarstvu pripravljen oster zob, oster meč, s katerim vsak hip lahko vladi in večini težave napravljaja! Ali nemško-liberalnej opoziciji sedanjega našega ministerstva ta sicer jako pripraven meč reže na dve strani, in pokazalo se je te dni z nova, da s takim mečem levica le sama sebe ob glavo devlje!

Teh tragi-komičnih prizorov se je pa avstrijski davkovec naveličal, niti jih več plačevati neče! In malo več zanimajo celo Nemce besneči politični šarci, s katerimi bi se rado pogazilo sedanjo vladu! Zavladala je obča mlačnost za budgetne debate, v katerih tisti tožijo in dolžijo, kateri bi se najprvo imeli na prsi trkati in stokati: „Mea culpa, mea maxima culpa!“ (Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. marca.

Vsi češki listi govoré o izvajanjih poslanca Rusa v državnem zboru o administrativni delitvi Češke. „Politik“ pravi, da Čeži ne morejo nobene spremembe dovoliti, ki bi branila, kakemu Čehu, kakor naj bi tudi bil neznamen, iskati pravice v svojem jeziku. „Pokrok“ je istih mislij in pravi, da se o tem ne more prej govoriti, dokler ni vsprejeto načelo, da vsak Čeh kakor vsak Nemec zamore iskati pravice v svojem jeziku pri vseh sodiščih na Češkem. „Narodni Listy“ pa pravijo, da administrativna delitev Češke v nemške, mešane in češke okraje ima le z ozirom na notranji uradni jezik kak smisel, s strankami se pa mora povsod obravnavati v njihovem jeziku, naj to še tako preseda nemškim aspirantom na vradna mesta. Ta energična pisava čeških listov, kadar gre za narodne pravice, naj bi bila tudi nam Slovincem v izgled. — Več lastnikov predilnic je na nekem shodu, ki so ga imeli v terek sklenilo, da obdržé tako dolgo dvanajsturno delo, dokler so to postavno ne zabrani.

Hrvatski ban je vsprejel predvčeraj deputacijo Požeške županije, ki mu je prišla čestitat. Deputacija je sestavljena iz zastopnikov svobodnega mesta Požege, velikega posestva in kmetijskih občin. Deputacija se je včeraj podala v Pešto k ministerskemu predsedniku, da bi se Lörinczerska železnica gradila čez Požeško županijo. Ban je obljubil podpirati njih prošnjo. — Znani opozicijski vodja dr. David Starčević bil je tudi predvčeraj pri banu v zadevi svojega lista „Sloboda“.

Vnanje države.

Pogajanje z Vladanom Gjorgievičem, da bi prevzel naučno ministerstvo se je razdrlo. Kdo bode sedaj naučni minister v Srbiji, se še ne ve. — V opravični sovet srbske narodne banke so izvoljeni: Ivan Krsmanović, Jurij Veffert, Mihael Trzibazić, Konstantin Mezarović, Nikolaj Razić, Milan Branković, Jęfta Pavlović, Ivan Avtala in Marko Stojanović! Prvi trije pripadajo k liberalnej, daljni trije k radi-

LISTEK.

Knez Serebrjani.

(Ruski spisal grof A. K. Tolstoj, poslovenil I. P.)

IX. Poglavje.

Sodba.

(Dalje.)

— Tako ti, Maksimček, grajaš mojo sodbo, — rekel je Ivan, gledajoč z zlobnim smehljanjem zdaj očeta, zdaj sina. — No, Maksimček, čemu ti ne dopade moja sodba?

— Za to, car, ker nesi poslušal Serebrjanega, ter mu nesi dal časa očistiti se, še oprášal ga nesi, zakaj je hotel obesiti Homjaka!

— Ne poslušaj ga, car, — prosil je Maljuta, — on je pijan, ali ne vidiš, da je pijan! Ne poslušaj ga! Pojdi, durak, kako si se ga nalezel! Pojdi, in varuj svojo glavo!

— Maksim ni pil ne vina, ne medice, — opomnil je zlobno carjevič. — Ves čas sem ga gledal, še brk ni omočil!

Maljuta je pogledal carjeviča s takim pogle-

dom, kakeršnega bi se vsakdo prestrašil, pa carjevič štel je sebe nepristopnega Maljutinovemu maščevanju. Drugi sin Ivana Groznega, naslednik prestola, združeval je v sebi skoraj vse pregrehe svojega očeta, a hudobni primeri so vedno bolj zaglušili, kar je bilo dobrega v njem. Ivan Ivanovič ni poznal usmiljenja.

— Da, — pristavil je, smehljajoč se, — Maksim ni jedel ne pil pri obedu. Njemu ne dopade naše življenje. Studi se mu očetova opričina.

Mej tem dolgim govorjenjem ni ves čas Boris Godunov umaknil očí od Ivana. On je, kakor se je videlo dobro poznal izraz njegovega obraza, in tiho odšel je iz obednice, da ga ni nikdo zapazil.

Maljuta pal je carju k nogam.

— Milostljivi car in oče, Ivan Vasiljevič, — spregovoril je grabeč za carsko obleko, — to jutro prosil sem jaz, neumen tepec, za bojarstvo. Kje je bil moj razum? Kam sem dejal svoje zdrave misli? Jaz, nevreden hlapec tvoj, naj bi nosil bojarsko kapo? Pozabi, car, neumne moje besede, ukaži mi sleči z zlatom vezani plašč, in nadeni mi raševino, samo prizanesi Maksimu njegovo krivdo! On je še mlad, milostljivi car, in ne pomisli, kaj govori! Ako

misliš kaznovati koga, kaznuj mene, ker sem dopustil, da se je upijal sin! Samo ukaži, car, in jaz takoj nesem svojo neumno glavo na morišče! Reci mi, in brž umorim samega sebe!

Britko je bilo videti, kako se je premenil Maljutin obraz, kako obupanje bilo je v teh potezah, ki prej neso nikoli družega izraževale razun zvestva.

Car se je zasmel.

— Nemam za kaj kaznovati niti tebe, niti tvoje sina! — rekel je on, — Maksim ima prav.

— Kaj, milostljivi car? — zakričal je Maljuta: — kako Maksim ima prav? — in veselo njegovo začudenje izrazilo se je z neumnim smehljanjem, ki je hitro izginilo, kajti prišlo mu je na misel, da se morda car norčuje iz njega.

Te hitre premene na Maljutinem obrazu bile so tako nenavadne, da se je car, gledajoč ga, začel smeјati se.

— Maksim ima prav, — ponovi je nazadnje, zadobivši svojo prejšnjo mirnost, — jaz sem se prehitel. To ne more biti, da bi Serebrjani po svojej volji storil kaj zoper mene. Jaz sem poznal Nikito še pred litovsko vojno. Vedno sem ga ljubil. Bil je moj dobri sluga. A vi prokleti vrage, — nadaljeval

kalnej in poslednji trije k naprednej stranki. V kontrolni komitet so izvoljeni dva liberalca, dva radikalca in jeden naprednjak.

Kakor se iz Varšave poroča, je ruski minister notranjih zadev grof Tolstoj vsled tega, da se je več zastopstev ruskih mest in zemstev bavilo z ustavnimi in političnimi vprašanji, poslal vsem gubernatorjem povelja, da naj pozovejo predsednike teh zastopstev na odgovornost, ker so prestopili svojo kompetenco.

Centralni biro italijanskega senata se je jednoglasno izrekel proti Baccelijemu univerzitetnemu zakonu. Iz tega se da sklepati, da bode senat najbrž zavrgel ta zakon. Nov poraz za vladno Zbornica poslancev je že tako silno spremenila vladno predlogo, da je ni več spoznati, senat jo pa še boče pokopati.

Angleške čete so predvčeraj ob štirih popoldne zadele na močne sovražnikove čete 17 milj od Suakima. Sovražnik je streljal na angleške predstraže, potem se pa ni več pokazal. Angleške čete so imele pri sebi sedem topov. Konjici ovira operacije neugodni terain. Vsa konjica bila je prisiljena zaradi pomanjkanja vode umakniti se do Baker pašine Seribe. Pozicije, katere je pa zasedal sovražnik, bile so pa dobro preskrbljene z vodo. Ob 2. uri 20 minut včeraj zjutraj so se angleške čete ustavile jedno angleško miljo od sovražnega tabora. Bitva se je začela, ko je napočil dan. Angleško topništvo in pehota pregnala sta sovražnika iz njegovih utrd. Boj s sovražniki, katerim je baje zapovedaval sam Osman Digma, je trajal dva uri, zmaga je popolna. Angleži so izgubili dva mrtva. — Znani tripolitanški šejk Senussi pisal je egiptovskemu podkralju pismo, v katerem nazivlja Mahdija, slabega muzeimana, goljufa in morilca. Telegrafna zveza s Chartumom je zopet ustanovljena.

Pall Mall Gazette priporoča, da bi se Gordon imenoval za vladarja v Sudanu, ne pa Zibar paša, katerega je Gordan predlagal! Zanimljivo je, kako da je postal Osman Digma poveljnik v vzhodnem Sudanu. Pred dvema letoma je neka angleška vojna ladja vjela dve njegovi ladiji z robovi. S tem je on imel mnogo škode, in bil je prisiljen zastaviti svojo hišo v Suakimu. Z Mahdijem se je sešel na nekem lovu na robove, in ta je takoj spoznal njegovo sposobnost in ga k sebi pridružil.

Predvčeraj je bil glavni zbor akcijske družbe **sueškega kanala**. Zborovanje je bilo jako burno. Le s težavo se je posrežilo Lessepsu doseči, da je zbor potrdil konvencijo z angleškimi brodarji zaradi znižanja tarifa za prevožnjo skozi kanal. Mnogo delničarjev je hudo napadalo to konvencijo in Angleže, kateri znajo varovati svoje pravice, pravic družib pa ne spoštujejo. Glasovalo se je po listkih in oddanih je bilo za konvencijo 846, proti pa 761 glasov.

Dopisi.

Z Dunaja 13. marca. [Izv. dop.] V dopisu iz Slov. Štajerja v štev. 59 „Slovenskega Naroda“ očita se slovenskim državnim poslancem, da se neso vsi pridružili štajerskim slovenskim poslancem izročitvi spomenice „Slovenskega društva“ v Mariboru g. ministerskemu predsedniku, da si so baje bili od „Slovenskega društva“ k temu naprošeni. Taka prošnja ni došla slovenskim poslancem in zato se neso udeležili pri izročitvi spomenice, tem menj, ker štajerski poslanci tega od njih neso zahtevali. Sicer pa bodo na podlagi znanih dveh resolucij narodnih poslancev kranjskega deželnega zbora vsi slovenski poslanci kmalu pri vladi storili potrebne korake, da se uresniči ravnopravnost za vse Slovence in se tudi v materijelnem oziru za slovenske pokrajine več stori, kakor se je dozdej zgodilo. Dr. J. V.

je car, obrnivši se k Grjaznemu in Basmanovima, — vi me vedno napeljujete k prolijanju krvi! Ali je še bilo premalo smrtnih kazni? Mari je bilo treba pogubiti dobrega bojarja? Kaj stojite, zver! Tecite in ustavite smrtno kazen! A ne hodite! Je že prepozno! Gotovo mu je že odletela glava! Vi vsi boste odgovarjali za njegovo kri!

— Ni še prepozno car, — rekel je Godunov, ki se je baš vrnil v sobano. — Jaz sam sem ukazal počakati s kaznijo Serebrjanega. Za milost ni mere, car; in jaz dobro vem, da si ti mišljljiv, ter včasih prizanešaš celo krivičnemu. A zdaj je že položil Serebrjani glavo pod sekiro, palač je že zavihal rokave, ter pričakuje tvojega carskega povelja! Ivanov obraz se je zjasnil.

— Boris, — rekel je on, — počakaj malo, dobri moj sluga. Ti sam poznaš moje srce. Ti sam veš, da jaz ne prelivam krvi za zabavo, a le zato, da bi iztrebil izdajstvo. Ti imaš mene za krvoloka. Pojdi semkaj, Teodor, da te objamem.

Godunov se mu je priklonil. Car ga je poljubil na glavo.

— Pojdi semkaj, Maksim, tudi ti, in poljubi mi roko. Ti gostoljubja ne zaničuješ, pa tudi resnice

Iz Rudolfovega 8. marca. [Izv. dop.]

Kdor je dozdej poleg domačih slovenskih listov tudi Dunajske židovske liste prebiral, in si pri vsem tem ohranil trden, neomahljiv značaj, prepričan se je mnogokrat, kako razumejo ti listi ali njih časniki vsako še tako pošteno zahtevo kake njim nasprotna stranke z zvijačno olupšavo kot največjo krivico, njih mnogokrat zdravemu razumu v obraz bijoče zahteve pa kot čiste kakor studenčnica dokazovati. In ako take krivične dokaze njim nasprotni list odločno zavrne in njih ničevost nadrobno dokaže, mislite li, da bode oni list krivico spoznal in svoje krive dokaze preklical? Nikakor ne. Trudil se bode še nadrobneje dokazati, da je to belo, kar je vsakemu drugemu črno, in zopet obratno, svoje krivice pa ne bode nikdar preklicati ali spoznati hotel. Tako na priliko godilo se je tudi z mojim dopisom v vašem listu od 4. in 5. svečana t. l. v odgovorih v „Slovenca“ 7. svečana in v „Slovenskem Narodu“ 28. svečana t. l. od nekega dopisnika iz Krškega okraja. Začetkom se mi ni vredno dozdevalo omenjenima napadoma odgovarjati, ker me pa tovariši k temu sili in pravijo, da bi bilo nečastno za me, ako bi kot pisatelj povsem resničnega, v korist Dolenjske pisanega dopisa pojasnila dolžan ostal, zato sem se danes odločil, njima ogovoriti z dostavkom, da so to moje zadnje besede o onem dopisu.

Kakor vsakemu znano, bil je in upam, da bode kljubu vsem oviram, katere se mu od dveh stranij stavljajo, ostal še nadalje „Slov. Narod“ glasilo posvetne in deloma duhovne narodne inteligence, ako bode slovenske politične, gospodarske, literarne, občeslovanske in druge zadeve še nadalje tako nepristransko zagovarjal in branil, kakor je to storil zadnjih osem let. Imenovani list je naše dolenjske interese vsekdar odločno zagovarjal, ker dobro zna, da bode naš narod le potem čvrst in trajen, ako bomo Slovenci tudi materijalno zdravi. Uredništvo tega dnevnika je dosti previdno, ker se je le redkokdaj pripetilo, da je kako časnikarsko raco v svojem listu ponatisnilo, in ako se je kdaj to zgodilo, je tisto tudi prav kmalu preklicalo. „Slovenski Narod“ prinesel je 14. novembra 1883 vest: „Z Dunaja se nam poroča iz precej zanesljivega vira, da namerava trgovinski minister v bodočem zasedanju državnega zbora predložiti zgradbo Dolenjske železnice iz Krškega oziroma Vidma do Rudolfovega. Ako se ta vest uresniči, dobé Dolenjci vsaj nekaj, kajti temeljito pomagano jim bode le tedaj, kadar se otvori železnica iz Ljubljane na Dolenjsko.“

Ker ta vest tudi v vladnem organu „Laib. Ztg.“ ni bila do mojega dopisa zanikana, smo mi to verovali, tembolj, ker je poročal, da je to vest iz precej zanesljivega vira, torej od kakega državnega poslanca ali pa višjega uradnika poizvedel. Morebiti je bilo to poročilo z Dunaja našim državnim poslancem samo migljaj, naj bi se za to progo v državnem zboru potegnili, zlasti, ako se pomisli, da je pred leti dala vlada premeriti kraje in preračunati stroške za železnično progo po Dolenjskem in sicer jedno progo iz Ljubljane poleg Krke, Žužemperka, Toplice, Semiča na Karlovec in drugo iz Ljubljane mimo Trebnjega čez Novomesto na Karlovec. Jedno teh dveh prog bi nam bila vlada morebiti že dodelala, ko bi se ogerska vlada iz svojega

ne skrivaš. Tako delaj tudi za naprej. Podariti ti hočem kožuh iz soboljevih kož.

Maksim se je nizko priklonil, in poljubil carju roko.

— Kako plačilo hočeš, vprašal ga je Ivan.

— Kakeršno gre priprostim ljudem, car.

— Postaviti te hočem na jednako stopinjo s predstojniki. Dobival bodeš hrano in vse, kar gre predstojnikom. Pa ti imaš nekaj na jeziku, jaz vidim, govori, ne sramuj se, prosi, kar hočeš.

— Car! jaz ne zaslužim tako velike milosti, in nesem vreden nositi tako bogate obleke, koliko je starih od mene! Samo jedno te prosim. Pošlji me na vojsko v litovsko zemljo, ali pa v Rjazan nad Tatare!

Nekaj zaničevanju podobnega pokazalo se je v Ivanovih očeh.

— Kaj te tako vleče na boj, mladenič? Ali se ti je prinajelo tukajšnje življenje?

— Da, prinajelo se mi je car.

— Kaj je to? — vprašal je Ivan, bistro gledajoč Maksima.

Maljuta ni dal časa sinu, da bi odgovoril.

— Car, — rekel je Maljuta, — pripravljen

lastnega interesa ne branila železnico od Karlovca na Novi potegniti, kjer bi se potem s Serajevim zvezala. Železnica iz Ljubljane v Karlovec postala bi v tem slučaju važna za celo Avstrijo. Dokler se tedaj ogerska vlada ne bode odločila graditi železnico od Karlovca na Novi, toliko časa tudi upanja ne smemo imeti, da nam bo vlada vso dragoceno progo iz Ljubljane čez gričasti dolenjski svet mimo Novega mesta na Karlovec potegnila. A ko bi bila vlada kdaj pri volji železno cesto v naše kraje potegniti, jo bode izpeljala začasno samo do Novega mesta v srce Dolenjske in to ali iz Ljubljane čez Trebnje, ali iz Ljubljane čez Žužemperk-Toplice v Novomesto, ali pa iz Krškega oziroma Vidma na Novomesto. Nam Dolenjcem najkoristnejša, ob enem pa tudi najdaljša in najdragocenejša proga bi bila iz Ljubljane čez Trebnje na Novomesto. Cenejša proga, ker bi knez Auersperg brezplačno odstopil potrebni svet, les in nekaj železja, za Dolenjsko pa brez posebne koristi bi bila iz Ljubljane ob Krki mimo Žužemperka-Toplice. Najcenejša in najkrajša železnična proga v srce Dolenjske bila bi pa iz Krškega oziroma Vidma na Novomesto; s to progo stopili bi Dolenjci v direktno svezo po južni železnici na severu s Štajersko, Nižjo Avstrijo, Ogersko itd., na jugu pa s Hrvatsko. Brez dvombe si želimo vsi Dolenjci najbolj progo Ljubljana-Trebnje-Novomesto. Ker pa v ministerstvu o železničnem vprašanji nema samo besede trgovinski, temuč tudi finančni minister in se zadnji v tem oziru jako brani, dalje, ker sem po nekem strokovnjaku, kateri upam, bolje pozna svet in načrt proge Ljubljana-Trebnje-Novomesto, ker je pred mnogimi leti pri tem načrtu sodeloval, in svet mej Vidmom in Novim mestom, kakor „Slovenčev“ sodelovalec, poizvedel, da bi proga Ljubljana-Trebnje-Novomesto ne bila samo več kakor še edenkrat daljša, temveč tudi petkrat dražja, kakor pa proga Videm-Novomesto, dalje, ker bi bila proga Videm-Novomesto, akoravno ne večjega, vendar pa skoraj ravno tistega pomena za Dolenjsko v obče, kakor Ljubljana-Trebnje-Novomesto in skoraj dve tretjini krajša od zadnje in primerno prav po ceni, zato je bilo železi, da bi se naši državni poslanci odločno za njo v državnem zboru potegnili in vlada bi se tej zahtevi gotovo tako ne ustavljala, kakor proti Ljubljana-Trebnje-Novomesto, in Dolenjci bi dobili vsaj nekaj, kajti dragocene proge Ljubljana-Trebnje-Novomesto morebiti naš sedanji rod ne bode užskal.

(Konec prih.)

Domače stvari.

— (Razstava na Dunaji.) Niže-avstrijsko obrtno društvo na Dunaji napravi od 24. julija do 12. oktobra t. l. mejnarodno razstavo, katere protektorat je blagovolil prevzeti nadvojvoda Karol Ljudevit. V tej razstavi bodo razstavljeni: Stroj, katere goni voda, par, plin, elektrika, dalje vretena, kolesa, jermenja, vrvi, verige; stroji in orodje za izdelovanje stvari iz kamna, prsti, ilovice, stekla, kovin, lesa, kosti, rogov, bisernic, želvevine, jantarja, usnja, kože, ščetin, las, peres, papirja, tkanin, mesa, moke, žita, testa, sadja, sladkorja itd. Razstavljeni bodo tudi fizikalni in kemični aparati in pa učila za obrtniški strokovni pouk. Ta razstava ima namen seznaniti male obrtnike z omenjenimi stroji in orodjem in pospešiti upeljavo teh v mali obrtniji; dalje

je on, kjer koli služiti tvoje milosti. Rad bi dobil zlat križec na zlatej verižici iz tvojih rok. On ima vročo kri, zato pa prosi, da bi ga poslali na Tatarje ali na Nemce.

— On ni prosil zaradi tega, — povzel je carjevič, — a zato, da bi obveljala njegova: jaz nečem biti opričnik in tudi ne bodem! Zgoditi se mora po mojej, a ne po carskej volji!

— Tako! — rekel je porogljivo car; tedaj me hočeš siliti, Maksim? Vidiš ga, kak bogatir je! Pa kaj sem ti storil? Ako nečeš biti pri opričnikih, velim te zapisati v zornike!

— Kaj, car! — rekel je Maljuta: — kamor koli naj zapiše tvoja milost Maksima, povsod je pripravljen služiti po tvojemu ukazu! Pa pojdi domov, Maksim, pozno je že, in povej materi, da naj me ne čaka, jaz imam opravke v ječi: Količeve raztezujem. Pojdi, Maksim, pojdi!

Maksim se je oddaljil. Car je ukazal poklicati Serebrjanega.

Opričniki so ga pripeljali z zvezanimi rokama, brez kaftana in z odpetim ovratnikom pri srajci. Za knezem šel je glavni rabelj Terjoška z zasukanimi rokavi in bleščečo sekiro v rokah. Terjoška je pri-

pa tudi ta namen, da se izdelovalci strojev in orodja za malo obrtnijo seznanijo z onimi obrtniki, kateri ona rabijo. Oglasila se morajo vsaj do 1. aprila t. l. poslati društvu na Dunaj (Niederösterreichischer Gewerbeverein in Wien, I. Eschenbachgasse 11). Oglasnice se dobé pri trgovinski in obrtni zbornici v Ljubljani, katera daje tudi natančna razjasnila o tej razstavi.

— (Razstava v Toplicah.) Obrtno društvo v Toplicah na Českem napravi letos obrtniško, industrijsko in električno razstavo v zvezi z razstavo hišne obrtnije v Rudogorji (Erzgebirge). Začela se bode ta razstava 20. julija in končala 30. avgusta t. l. Razstavna komisija ja dala posebna izrecila natisniti in želi, da bi se ji na teh do 15. aprila t. l. naznanilo, kaj hoče kdo razstaviti. Konečna oglasila se ji pa morajo vsaj do 15. maja t. l. poslati. Razdeljena bo razstava v 19 oddelkov. Natančnejša razjasnila daje trgovinska in obrtna zbornica v Ljubljani.

— (V večjo slavo nemškega znanstva!) V Lipskem je izšla knjižura, v kateri se česki jezik izpeljuje iz nemščine; izvenredni pisatelj je svojo šaro nabiral po takih českih kotih, koder je spodnje-štajerski „specijalist“ po Mariboru „ongavil“, da je vkupé znesel svoj „Windisch-Idiotikon“, Par nobile fratrum! „Grazer Tagespost“ rečeno kujižuro ceni „jako interesantno“ in smetano z nje posnela je za svoj „podlistek“. Mi jej privoščimo to reklamo, a vprašamo jo še: Kaj pa to: „Grazer“ pa „Post“, ljuba tičica „Grazer Tagespost“?

— (Izpred porotnega sodišča.) Danes je bil zatožen Kunibert Drenik, kontrolor deželne posilne delavnice v Ljubljani hudodelstva uradnega izneverjenja. L. 1882, meseca junija, ko je prejšnji oskrbnik g. Tekavčič hudo obolel, postavljen je bil Kunibert Drenik za začasnega oskrbnika in ostal na tem mestu tudi po smrti g. Tekavčiča. 5. decembra 1883 ukazal je deželni odbor, škontriranje blagajnice v posilnej delavnici in Kunibert Drenik se je precej drugi dan 6. decembra ovadil sam državnemu pravdnictvu, da je precejšnjo svoto izneveril. Preiskava je pokazala, da je izneveril vsega skupaj od meseca junija 1882 do dne 5. decembra 1883 2370 gld. 35 kr., katera vsota se je, ker je deželni odbor nekoliko stvari prodal iz zatoženčevega imetja, namreč: mrvo, krompir, zlato uro, revolver itd. znižala na 2205 gld. 80 kr. Zatoženec prizna, da je toliko izneveril, kajti pritiskala sta ga dva znana oderuha. O njegovem izneverjenju, da je vedel sournadnik namestni kontrolor J. Kozjek, a molčal, ker mu je Dr. posojal denarja, do 300 gl., katera posojila pa mu je vsa povrnil. Odškodoval ni kranjske dežele pravnič, trdi zatoženec, kajti pod njegovim vodstvom bilo je v enem letu do 8000 gold. dobička v posilnej delavnici, torej ostane Kranjski deželi po odbitih izneverjenih 2000 gld., še zmirom 6000 gld. dobička. Tudi mu gre boljša plača za čas namestovanja oskrbnika, kar bi znašalo za 1 1/2 leta 525 gl. Priča uradnik deželnega knjigovodstva, Janez Kozjek, kateremu sodišče prisega ne dovoli, izpove, da je meseca oktobra 1883 zaznal za izneverjenje, a ni hotel ovaditi deželnemu odboru, ker je mislil, da Drenik škodo poravnava, in ker se ga je bal, da bi mu, ako ga ovadi, ne storil kaj žalega. Posodil

šel, ker ni vedel, ali bode pomilostil car Serebrjanega, ali pa hoče samo premeniti način kazni.

— Pojdi semkaj, knez! — rekel je Ivan. — Moji ljudje so se preneglili nad teboj. Ne jezi se! Oni že imajo tako navado. Tega ne pomislijo, da človeka še vselej utegneš ob glavo djati, a odbite glave ne pritisneš zopet na telo. Hvala, Borisu! Ko ne bi bilo njega, bili bi te že poslali na oni svet, in nikogar bi ne bili imeli povpraševati o Homjaku. Povej, zakaj si ga napal?

— Zato, ker je napal on nedolžne ljudi sredi vasi. Jaz tedaj še nesem vedel, da je on tvoj sluga, in tudi o opričini še nesem ničesar slišal. Vračal sem se iz Litve v Moskvo, ko so Homjak in njegovi tovariši napali selo, in začeli klati ljudi.

— A ko bi bil ti vedel, da so moji slugi, ali bi jih bil tudi pobil?

Car je ostro pogledal Serebrjanega. Knez se je zamislil za jedno trenutje.

— Da, tudi tedaj bil bi jih pobil, car — rekel je prostodušno, — kajti ne verjel bi, da oni na tvoje povelje pobijajo ljudi.

Ivan je uprl v kneza svoj mračen pogled, in dolgo ni odgovoril, nazadnje pa je pretrgal splošno molčanje.

(Dalje prih.)

mu Drenik ni nikdar nič. Porotniki (načelnik gosp. Omerza) so njim stavljeno vprašanje jednoglasno potrdili in Kunibert Drenik je bil obsojen na jedno leto težke ječe, poostreno vsaki mesec s postom. Povrniti ima kranjskemu deželnemu zakladu 2205 gld. 80 kr. Obravnava je poslušala jako izbrano občinstvo, ker se je vender edenkrat skrbelo, da je bil pristop „kriminal-doktorjem“ zabranjen.

— (Izpred porotnega sodišča.) C. kr. pošta v Ilirski Bistrici. 13. t. m. zatožena je bila 20letna Marija Udovič, rojena Pillik, bivša c. kr. poštna ekspeditorica v Ilirski Bistrici, sedaj žena c. kr. poštnega odpravnika v Jelšanah, hudodelstva uradnega izneverjenja po §. 181 k. z. Zadržaj zatožbe je v kratkem sledeči: Zatožena Marija Udovič napravila je 12. decembra 1881. l. v Ljubljani pri c. kr. poštnem uradu izpit in zadobila spričevalo, da je za poštno službo zmožna, je uradno prisegla in od 15. avgusta 1882 do 3. junija 1883 bila v službi pri c. kr. poštnem uradu v Ilirski Bistrici kot ekspeditorica, kateri posel je opravljala v zvezi s c. kr. poštarjem g. Josipom Valenčičem. A Marija Udovič najeta je bila za to službo večinoma le za voljo tega, ker je zbolela prejšnja ekspeditorica Sofija Bobek, vsled pretesnih srčnih zvez z 61letnim c. kr. poštarjem g. Valenčičem. Udovič našla ni nič kaj veselih odnošajev pri pošti v Ilirski Bistrici. Glavno ulogo igrala je Sofija Bobek, gospodičina jako resolutnega obnašanja, katera je že iztirala po svojem vedenju poštarjeve sestre iz hiše in katerej je šlo le zato, kakor je razvidno z danes slikanega nje obnašanja, priklopiti 61 let starega poštarja po jarmu zakona k njenej osebi. Se ve da ni bila precej brdka novodošla ekspeditorica nič kaj vesela prikazen pri pošti v Ilirski Bistrici, kjer je hotela kraljevati kot pravilno umestena c. kr. poštarica le Sofija Bobek. Gospodičina Bobek je jako huda. Kakor pripoveduje zatožena gospa Udovič, grozila je že v poštnej pisarni, da se usmrti, ali da se ustrelji ali pa da se zastrupi, tudi je že grozila, da polije vso Valenčičevo hišo s petrolejem in jo potem zažge. Da bi se bilo poštno uradovanje pri takih hišnih odnošajih izročilo novej ekspeditorici, sedanjej gospej Udovičevi, o tem ni bilo misliti, nego shramba za novce bila je prej ko slej v miznici, ključ pa je zmirom tičal notri, tako, da je bilo prosto isto tako gospodu poštarju Valenčiču, kakor tudi gospodičini Sofiji Bobek, katera je bila še zmirom general en chef v hiši in na pošti, priti do nje, kadar je bila istemu ali istej volja. Neso bili veseli časi za g. Udovič pri tej pošti, in naposled je bila vesela, da jo je v zakon vzel c. kr. poštni odpravnik v Jelšanah. A mirnega veselja tudi v Jelšanah ni bilo. Kakor zatožba pravi, je 27. aprila 1883 g. Škender Ličan pri c. kr. pošti v Ilirski Bistrici s poštno nakaznico na ime parnega mлина v Budimpešti izročil 150 gld., kateri znesek je zatožena Marija Udovič prevzela, pa v dotično poštno knjigo le 15 gld. mesto 150 gld. upisala, ostalih 135 gld. pa za se pridržala. Dne 3. junija 1883 pa je g. Jos. Ličan oddal pri istem poštnem uradu poštno nakaznico na g. E. Cunradija v Reki v znesku 124 gld. 8 kr., Marija Udovič pa bi bila v poštno knjigo upisala le 100 gld. 28 kr., ostalih 23 gld. 80 kr. pa baje za se pridržala. Marija Udovič odločno taji, da bi bila jednega teh dveh zneskov za se pridržala, ali pa dotični zapis v poštne knjigi kar se tiče prvega zneska izradirala in popravila. Zatožena prizna sicer, da je, ko je bila že omožena v Jelšanah, prišla Sofija Bobek k njej, v nenavzočnosti svojega moža, ki je odšel po uradnih potih 18. julija 1884 se s pismeno izjavo zavezala, da poplača nedostatek 135 gld., kakor tudi vse nedostatke v poštne knjigah urada v Ilirski Bistrici do junija 1883, a odločno izreka, da je to storila le zbog tega, ker se je bala gospodičine Bobkove, da pa je takoj osobno zahtevala izjavo nazaj, pozneje pismeno, da je isto tudi zahteval njen mož in da je slednjič objavila to stvar kot javno prisilnost sodnji, katera pa ovadbe ni sprejela, pač pa naznanila vso stvar državnemu pravdnictvu, katero je njo postavilo v obtožni stan. Priča c. kr. poštar Valenčič izjavi, da ne bi bil nikdar stvari naznanil sodnji. Priča gospodičina Bobek pa izpoveduje proti zatoženi jako pikro z vidnim gnjevom in prinese še nekaj dokazov seboj, da je zatožena tudi manjše vsote po 4 in več goldinarjev si po napačnem vpisovanju v poštno knjigo prisvojila. Državnega pravdnika namestnik g. Pajk takoj predlaga, da se denašnja obravnava ustavi in se prične nova preiskava proti gospej Udovič, a ko je temu zagovornik g. dr. Mosche ugovarjal, sklene

sodišče, da se ima obravnava nadaljevati, državnemu pravdnictvu pa je na razpolaganje, pričeti zaradi po gospod. Bobekovi navedenih fakt novo obravnava. Veščaka gg. profesor Globočnik in učitelj Stegnar izražata svoje strokovnjaško mnenje v tem smislu, da je popravila številke v poštne knjigi zatožena Udovič sama, da pa tudi mogoče, da so dotične napačne številke ponarejene od druge roke. Državni pravdnik g. Pajk nasvetuje, naj porotniki oba vprašanja zaradi krivde potrdé, dočim je zagovornik g. advokat dr. Mosché v izvrstnem govoru dokazoval nekrivdo zatožene. Porotniki, kateri so si izvolili načelnikom g. veletržca Fr. X. Souvana mlj., so prvo vprašanje zanikali s sedmimi proti petim, drugo vprašanje pa z desetimi proti dvema glasoma. Sodišče je oprostilo zatoženo gospo Marijo Udovič zatožbe hudodelstva izneverjenja. Zastopnik državnega pravdnictva g. Pajk pa je prijavil ničnosti pritožbo proti razsodbi. Tako se utegne roman c. kr. pošte v Ilirski Bistrici, o kateri se je c. kr. poštni nadkomisar Ratolicka izjavil, da je večinoma jako pravilno (!) oskrbovana, ponoviti še jedenkrat v novej porotnej dvorani, na korist c. kr. poštarju, po našem mnenju gotovo ne!

— (Ormoška posojilnica) ima v 31. dan t. m. popoldne ob 2. uri svoj občni zbor.

— (Novo kaznilnico) bodo stavili še letos v Mariboru, oziroma v ta namen priredili nekdanjo baron Rastovo „vilo“ v Magdalenskem predmestju. Zidarska dela so razpisana za 10.000 gld., kamnoseška za 1000 gld. in tesarska za 1000 gld. Kaznenci bodo v tej kaznilnici imeli prelep razgled, za kateri bi se smeli zavidati.

— (Nemških Mariborcev humor.) Za poslednjim samomorilcem izdal se je „parte“, v katerem je citati: „... nach kurzem Leiden selig im Herrn entschlief...“ Gut gebrüllt, Löwe!

— (Vabilo k besedi,) katero napravi „Čitalnica Postojnska“, dne 16. marca 1884 v svojih prostorih. Spored: 1. A. Nedved: „Domovini“, moški zbor. 2. J. Blumlacher: „Micka in Janez“, šaljiva polka. za dvoje citre; svirata gg. Ivan in Alojzij Lavrenčič. 3. Tombola. 4. F. Abt: „Gute Nacht, du mein herziges Kind“, za citre na lok in navadne citre, sestavil J. Blumlacher; svirata gg. Ivan in Alojzij Lavrenčič. 5. „Stara mesto mlade“, veselo igra v jednom dejanji. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Ustopnina za ude 20 kr., za neude 30 kr. z družino 60 kr. K obilnej udeležbi vabi najuljudnejše odbor.

— (Pri namestništvu v Trstu) razpisano je mesto oficijala v X. razredu. Prošnje do 15. aprila t. l. predpisanim službenim potom.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Sevnica 14. marca. V trgu Sevnici in v kmetskih občinah so narodnjaki pri volitvah v okrajni zastop jednoglasno zmagali.

Najnovejše vesti.

Iz Pariza se brzojavlja, da so Francoske čete v 12. dan t. m. zavzele Banc-Ninh; Kitajci so ubežali Francozi imeli so 70 ranjenih.

Na Dunaji začela je včeraj pravda proti Hugonu Schenku, Karolu Šlosareku in Karolu Schenku. Prvi je zatožen, da je sodeloval pri poskušenem roparskem umoru mlinarskega pomagača Frana Podbere, da je oropal kočijaža Fr. Bauer-a, da je zavratno umoril in oropal hišino Josipino Timal, kuharici Katarino Timal in Terezijo Ketterl, dekle Rozo Ferenczy alias Nemeth in daje sokriv tatvine pri pl. Malfatti. Karol Šlosarek je zatožen poskušnega roparskega umora, ropa, zavratnega in roparskega umora, Karol Schenk pa zavratnega in roparskega umora. Vsi trije zločinci so večinoma vkupé delovali po gotovem načrtu. Za žrtve izbirali so navadno službujoče osebe, o katerih so doznali, da imajo nekoliko prištedenega denarja. S tacimi osebami stopil je Hugon Schenk v dogovor, da si že oženjen, obljuboval jim zakon ter jih zvalil v kako samoto izven Dunaja, kjer jih je potem sam; ali pa s pomočjo svojih sodrugov usmrtil in oropal. Obtožencem bila je moritev in rop ljudij jedina obrt, od katere so živeli. Vodja te zverske zarote bil je Hugon Schenk 35 let star, sin višjega justičnega uradnika, ki je ravnal pri

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.